

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.630.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 13961 Pana Posła Krzysztofa Tchórzewskiego w sprawie zlikwidowania luki socjalnej i potrzeby wzmocnienia wsparcia dla gospodarstw domowych zagrożonych ubóstwem i niedostatkiem, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Kierownictwo Ministerstwa ma świadomość sytuacji osób ubogich i ich rodzin i dokłada wszelkich starań, by udzielane wsparcie w jak największym stopniu odpowiadało ich potrzebom i było dostosowane do zmieniającej się sytuacji.

W Ministerstwie powołano Zespół do spraw reformy systemu pomocy społecznej, w skład którego weszli zarówno eksperci jak i praktycy. Do jego zadań należy ocena skuteczności funkcjonujących w ramach systemu pomocy społecznej w Polsce rozwiązań, dostępności świadczeń, usług i innych form wsparcia oraz sytuacji pracowników systemu pomocy społecznej. Na tej podstawie opracowane zostaną propozycje rozwiązań systemowych i prawnych reformujących system pomocy społecznej.

Weryfikacja kryteriów dochodowych w pomocy społecznej ma istotne znaczenie dla przeciwdziałania ubóstwu. Ważnym zadaniem wspomnianego zespołu będzie przygotowanie nowej regulacji dotyczącej ustalania kryteriów dochodowych. Po dogłębnej analizie aktualnego stanu prawnego opracowane zostaną propozycje zmian prawnych i innych rekomendacji. Reforma powinna doprowadzić do integracji różnych form wsparcia oraz zacieśnienia współpracy między instytucjami państwowymi, samorządami, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami, co przyczyni się do zwiększenia skuteczności prowadzonych działań pomocowych. Obecny system weryfikacji kryteriów dochodowych z pomocy społecznej nie odpowiada w pełni na realne potrzeby osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Ostatnie lata ujawniły, że weryfikacja kryteriów dochodowych, dokonywana co 3 lata powoduje, że z roku na rok zwiększa się luka między obowiązującymi kryteriami dochodowymi a minimum egzystencji.

Mając to na względzie, Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, we współpracy z ekspertami i stroną społeczną, podjęło prace zmierzające do ustanowienia corocznej obowiązkowej weryfikacji kryteriów dochodowych w pomocy społecznej. Projekt znowelizowanej ustawy w tym zakresie skierowano do Zespołu do spraw Programowania Prac Rządu z prośbą o wpis do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów. Jednocześnie informuję, że coroczna weryfikacja kryteriów dochodowych w pomocy społecznej została wpisana do wykazu priorytetów polityki członków Rady Ministrów.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, którym nie są one w stanie sprostać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta ma charakter pomocniczy, stanowi też dopełnienie świadczeń, które prawnie zabezpieczone są przez inne systemy. Osoby ubiegające się o pomoc z systemu pomocy społecznej powinny

w pierwszej kolejności skorzystać z uprawnień przysługujących im na gruncie innych systemów, a także z własnych zasobów (pieniężnych i niepieniężnych) oraz możliwości działania.

Uprawnienia do świadczeń z pomocy społecznej uzależnione są od wysokości dochodu. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Kolejna po roku 2021 weryfikacja kryteriów dochodowych została przeprowadzona w 2024 r., ustanawiając od 1 stycznia 2025 r. następujące progi dochodowe w pomocy społecznej :

- ☒ dla osoby samotnie gospodarującej 1 010 zł (wzrost o 30%, tj. o 234 zł);
- ☒ dla osoby w rodzinie 823 zł (wzrost o 37%, tj. o 223 zł).

Nowe kryteria oznaczają z jednej strony objęcie wsparciem większej grupy osób i rodzin o najniższych dochodach, z drugiej zaś transfer wyższych świadczeń, także do osób już korzystających z pomocy. Zmiana kwot kryteriów dochodowych wpłynęła również na podwyższenie maksymalnej kwoty zasiłku stałego do 1 229 zł (wzrost o 23%, tj. o 229 zł).

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS), dążąc do poprawy sytuacji bytowej osób samotnych, rodzin, w tym rodzin z dziećmi, osób starszych, czy osób z niepełnosprawnościami, realizuje programy w obszarze pomocy społecznej finansowane zarówno ze środków krajowych jak i unijnych, wśród których wymienić można m.in.: program „Posiłek w szkole i w domu”; program „Opieka 75+”; program „Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027”.

Osoby pochodzące z rodzin zagrożonych ubóstwem i niedostatkiem, często ze względu na wieloletni brak zatrudnienia, zmagają się nie tylko z trudnościami ekonomicznymi, ale również z ograniczonym dostępem do usług społecznych, niską samoocena oraz barierami psychologicznymi utrudniającymi powrót na rynek pracy. W grupie tej są również osoby z rodzin wielodzietnych czy z niższym poziomem wykształcenia, które potrzebują indywidualnego wsparcia w powrocie na rynek pracy. Na mocy przepisów ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (dalej jako „ustawa o rynku pracy”) osoby te, po zarejestrowaniu się jako bezrobotne, mogą skorzystać ze wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej, którego udzielają powiatowe urzędy pracy. Wsparcie obejmuje m.in.:

- pomoc w znalezieniu pracy, przede wszystkim przez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe;
- pomoc w rozwoju zawodowym przez oferowane szkolenia czy bon na kształcenie ustawiczne;
- pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego poprzez oferowane staże;
- skierowanie do prac społecznie użytecznych;
- pomoc w podjęciu zatrudnienia subsydiowanego u pracodawcy przez skierowanie do pracy na refundowane stanowiska pracy;
- pomoc w podjęciu pracy w ramach bonu na zasiedlenie;
- skierowanie do udziału w programie specjalnym w przypadku, gdy istnieje konieczność zastosowania pozaustawowych form wsparcia;
- pomoc finansową w podjęciu działalności gospodarczej, pozwalającą również na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa niezbędnego dla osoby zakładającej własną firmę;

- pomoc w ramach pakietu aktywizacyjnego, który może łączyć różne formy wsparcia dostosowane do indywidualnych potrzeb osoby bezrobotnej.

Członkowie rodzin wielodzietnych posiadających Kartę Dużej Rodziny oraz długotrwale bezrobotni mają pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w dostępnych formach pomocy.

Szczególną grupę wśród bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy stanowią osoby długotrwale pozostające poza rynkiem pracy, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Osoby te wymagają kompleksowego wsparcia w procesie powrotu na rynek pracy. Mając to na względzie wprowadzono możliwość zawierania porozumienia o współpracy pomiędzy urzędem pracy a instytucjami pomocy społecznej, które ma na celu zaplanowanie i realizację działań kierowanych do wspólnego klienta. Porozumienie zawierać ma w szczególności zasady współpracy oraz tryb obowiązkowej wymiany informacji o udzielonej pomocy i jej efektach oraz planowanych wobec osoby długotrwale bezrobotnej działaniach. Powiatowy urząd pracy może też skierować osobę długotrwale bezrobotną do centrum integracji społecznej w celu realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego.

Powiatowe urzędy pracy mają również możliwość zlecenia działań w zakresie reintegracji społecznej, które realizowane mogą być przede wszystkim w formie indywidualnych lub grupowych porad specjalistycznych, w tym spotkań z psychologiem, warsztatów motywacyjnych, grup terapeutycznych lub grup wsparcia. Celem realizowanych form pomocy jest nie tylko ułatwienie osobom z rodzin dotkniętych ubóstwem i niedostatkami wejścia lub powrotu na rynek pracy, ale także poprawa ich ogólnej sytuacji życiowej, wsparcie w procesie reintegracji zawodowej i społecznej oraz przeciwdziałanie międzypokoleniowemu przekazywaniu ubóstwa i wykluczenia społecznego.

W najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy znajdują się osoby z niepełnosprawnościami. Odpowiedzią na ich potrzeby może być opracowanie instrumentu zatrudnienia wspomaganego w ramach projektu finansowanego Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego (FERS). Projektu realizowany będzie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej - Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Zatrudnienie wspomaganie i wsparcie trenera pracy pozwoliłoby wielu osobom z niepełnosprawnościami zwiększyć szanse na zatrudnienie poprzez skuteczną, zindywidualizowaną aktywizację zawodową. Usługa zatrudnienia wspomaganego realizowana będzie przez Agencję Zatrudnienia Wspomaganego zatrudniając wyspecjalizowany personel merytoryczny, w tym trenerów pracy. Działania podejmowane na poszczególnych etapach zatrudnienia wspomaganego obejmą przede wszystkim wsparcie dopasowane do potrzeb i możliwości osoby z niepełnosprawnością, adekwatne do etapu zatrudnienia. Zatrudnienie wspomaganie uzupełni funkcjonujące instrumenty rynku pracy kierowane do osób z niepełnosprawnościami, Stanowi ono też odpowiedź na postulaty środowiska i organizacji działających na rzecz aktywizacji zawodowej tej grupy.

21 sierpnia 2025 r. ogłoszono Program Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Wsparcie aktywizacji zawodowej opiekunów osób niepełnosprawnych” – edycja 2025, kierowany do opiekunów osób z niepełnosprawnościami. Jego głównym celem jest aktywizacja zawodowa tej grupy osób. Działania realizowane w ramach programu zostały podzielone na dwa Moduły.

- ☐ Moduł I - Doradztwo zawodowe i planowanie kariery uczestnika programu oraz pomoc w uzyskaniu zatrudnienia. Obejmuje m.in.: indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym, analiza kompetencji i wsparcie uczestnika Programu w wyborze ścieżki

zawodowej, wsparcie w poszukiwaniu pracodawców oferujących zatrudnienie na warunkach umożliwiających łączenie obowiązków zawodowych z obowiązkami wynikającymi ze sprawowania opieki nad osobą z niepełnosprawnością;

- ☐ Moduł II – Wsparcie psychologiczne i społeczne uczestnika programu oraz podnoszenie jego kwalifikacji przez udział w szkoleniach i kursach. Obejmuje to m.in.: szkolenia lub kursy z obszaru już posiadanych umiejętności/kwalifikacji, aktualizację wiedzy po przerwie w wykonywaniu pracy, szkolenia lub kursy zawodowe pozwalające uzyskać nowe kompetencje i/lub uprawnienia zawodowe, konsultacje z psychologiem i coachem kariery.

W 2025 r. na realizację działań w ramach programu przewidziano 30 000 000 zł. Uprawnione w tym zakresie są m.in. podmioty ekonomii społecznej, publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe oraz jednostki samorządu terytorialnego.

Celem szczegółowym programu jest wsparcie aktywności zawodowej opiekunów osób z niepełnosprawnościami w liczbie nie mniejszej niż 1000 osób. Na etapie oceny sprawozdań będzie weryfikowane, jaki procent opiekunów objętych prowadzonymi w ramach programu działaniami znalazł zatrudnienie.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Małgorzata Baranowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/